

Wrocław, dnia 15 listopada 2022 r.

Opinia
Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji
Krajowej Rady Radców Prawnych
na temat zgodności z Konstytucją RP i standardami międzynarodowymi postanowień
ustawy z 27 października 2022 r., o zmianie ustawy o kuratorach sądowych

1. Cele uchwalenia ustawy

Jak wskazywał projektodawca: „Głównymi celami proponowanej interwencji legislacyjnej są poprawa funkcjonowania i organizacji kuratorskiej służby sądowej oraz poprawa jakości i efektywności pracy kuratorów” (s. 3). Cele te mają być osiągnięte m.in. przez:

- „sanację instytucji nadzoru nad kuratorami sądowymi,
- precyzyjne określenie roli i kompetencji Ministra Sprawiedliwości, prezesa sądu apelacyjnego, prezesa sądu okręgowego i prezesa sądu rejonowego,
- właściwe unormowanie stosunku pracy zawodowego kuratora sądowego, w tym przesłanek jego rozwiązania i wygaśnięcia,
- modyfikację struktury organizacyjnej kuratorskiej służby sądowej, polegającą w szczególności na zmianie zasad i trybu powoływania kuratorów okręgowych,
- wprowadzenie kadencyjności kierowników zespołów kuratorskiej służby sądowej, odstąpienie od określania standardów obciążenia pracą kuratora zawodowego,
- uzdrowienie rozwiązań w zakresie postępowania dyscyplinarnego,
- wprowadzenie jasnych i jednolitych zasad naboru do służby kuratorskiej, przebiegu tej aplikacji i przeprowadzenia egzaminu kuratorskiego, a także zapewnienie możliwości racjonalnego wykorzystania kadry przez uelastycznienie zasad przenoszenia i delegowania kuratorów między zespołami i sądami” (s. 4).

Szereg wprowadzonych zmian jest następstwem zdiagnozowania już wcześniej pojawiających się problemów, jak również zastrzeżeń dotyczących organizacji i funkcjonowania

OŚRODEK BADAŃ, STUDIÓW I LEGISLACJI KRAJOWEJ RADY RADCÓW PRAWNYCH

KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH | ul. Powązkowska 15, 01-797 Warszawa | tel.: 22 300 86 40 | kirp@kirp.pl | NIP 5261043011

służby kuratorskiej – część z nich podniesiono wprost w uzasadnieniu projektu – inne natomiast sprecyzowane zostały np. w:

- odpowiedzi sekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Stanisława Chmielewskiego - z upoważnienia ministra - na interpelację nr 9379 w sprawie podstaw prawnych i trybu prowadzenia postępowania dyscyplinarnego wobec zawodowych kuratorów sądowych Sekretarz stanu, Warszawa, 16 października 2012 r., <https://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=2FDFEADC>;

- Wyroku TK z 16 grudnia 2014 r., U 2/14, w którym potwierdzono niekonstytucyjność części postanowień rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 26 lutego 2013 r. w sprawie sposobu wykonywania obowiązków i uprawnień przez kuratorów sądowych w sprawach karnych wykonawczych (Dz. U. poz. 335);

- opracowaniu autorstwa A. Brudnoch, (współpraca) B. Grabowska-Moroz, *Status zawodowych kuratorów sądowych w polskim wymiarze sprawiedliwości*,

https://www.hfhr.pl/wp-content/uploads/2017/01/HFPC_analzy_I_rekomendacje_3_2016_Kuratorzy.pdf;

- *Kuratorska służba sądowa w Polsce wg stanu na dzień 31.12.2016 roku*, Opracowanie Komisji ds. Monitorowania Warunków Pracy, Płac i Obciążeń Obowiązkami Kuratorów Krajowej Rady Kuratorów Sądowych Warszawa 2017, opracowanie zamieszczone na stronie: <http://kurator.webd.pl/wp-content/uploads/2017/06/Opracowanie-2017.pdf>;

- Piśmie RPO z 4 marca 2019 r. do Ministra Sprawiedliwości - <https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Wyst%C4%85pienie%20do%20Ministra%20Sprawiedliwo%C5%9Bci%20w%20sprawie%20zmian%20w%20systemie%20kurateli%20s%C4%85dowej.pdf>;

- stanowisku dotyczącym korzystania przez kuratorów sądowych z prawa do obrony - Biuro Legislacyjne Kancelarii Senatu (2014) - <https://www.senat.gov.pl/gfx/senat/userfiles/public/k8/komisje/2014/kpcpp/materialy/p0s173p2.pdf>;

- opracowaniu autorstwa M. Jabłońskiego, *Przetwarzanie danych osobowych w praktyce funkcjonowania kuratorskiej służby sądowej*, [w:] *Współczesne wyzwania kurateli sądowej w Polsce*, red. A. Kwieciński, Wrocław 2019, s. 77 i n.

OŚRODEK BADAŃ, STUDIÓW I LEGISLACJI KRAJOWEJ RADY RADCÓW PRAWNYCH

KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH | ul. Powązkowska 15, 01-797 Warszawa | tel.: 22 300 86 40 | kirp@kirp.pl | NIP 5261043011

Niewątpliwie uchwalona przez Sejm ustawa wprowadza szereg postulowanych już od dawna rozwiązań, przede wszystkim prawodawca dostrzegł wreszcie, że kurator sądowy jako funkcjonariusz publiczny zasługuje na szerszą i bardziej rozbudowaną ochronę ze strony państwa, które reprezentuje w związku z wykonywaniem nałożonych na niego zadań (w szczególności treść dodanych art. 17 a – 17 c). Część postulatów nie została jednak uwzględniona – por.: *Uwagi Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Kuratorów Sądowych do projektu ustawy o zmianie ustawy o kuratorach sądowych (UD249)* <https://ozzks.pl/wp-content/uploads/2021/12/Uwagi-OZZKS-do-projektu-ustawy-o-zmianie-ustawy-kuratorach-sadowych-UD-249.pdf>; *Uwagi Krajowej Rady Kuratorów do projektu ustawy o zmianie ustawy o kuratorach sądowych z 22 listopada 2021 roku, wpisanego do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem UD 249, udostępnionego 25 listopada 2021 roku na stronach Rządowego Centrum Legislacji z 16 grudnia 2021 r.,* <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12353752/12832094/12832097/dokument535167.pdf>

Mając na względzie pozytywne, nie można nie dostrzegać, iż część przyjętych w ustawie nowelizującej zmian w istotny sposób deprecjonuje rolę i znaczenie organów samorządu zawodowego kuratorów sądowych. Jak bowiem wskazuje się w uzasadnieniu do projektu:

- „z uwagi na projektowane zmiany w modelu odpowiedzialności dyscyplinarnej kuratorów zawodowych, zakładające m.in. likwidację sądów dyscyplinarnych drugiej instancji oraz przyznanie prezesowi sądu okręgowego prawa do powoływania rzecznika dyscyplinarnego, z katalogu zadań zgromadzenia okręgowego kuratorów zostają usunięte uprawnienia w zakresie wyboru kandydata na członka sądu dyscyplinarnego drugiej instancji oraz rzecznika dyscyplinarnego,
- mając na uwadze poprawę funkcjonowania i organizacji kuratorskiej służby sądowej, w tym efektywność w zakresie powoływania i odwoływania kuratora okręgowego, projekt przewiduje usunięcie rozwiązania polegającego na obligatoryjnym uzyskiwaniu opinii okręgowego zgromadzenia kuratorów w przedmiocie odwołania kuratora okręgowego” (<https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2478> s. 51 – 53). W celu realizacji tych założeń doszło do zmiany szeregu treści postanowień ustawy (począwszy od art. 51 ustawy).

OŚRODEK BADAŃ, STUDIÓW I LEGISLACJI KRAJOWEJ RADY RADCÓW PRAWNYCH

KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH | ul. Powązkowska 15, 01-797 Warszawa | tel.: 22 300 86 40 | kirp@kirp.pl | NIP 5261043011

W uzasadnieniu podnosi się również, iż postępowanie dyscyplinarne kuratorów sądowych jest:

- „długotrwałe i nieefektywne, a wadliwe materialne i proceduralne zasady odpowiedzialności dyscyplinarnej utrudniają w bardzo wysokim stopniu możliwość wydalenia ze służby kuratorskiej osób, które naruszyły prawo, rażąco uchylały się od wykonywania obowiązków lub nadużyły uprawnień”;
- nieefektywne, a przede wszystkim dostrzegalny jest deficyt „przejrzystych zasad i procedur prowadzenia tego postępowania, w przypadku popełnienia przez kuratora zawodowego przewinienia dyscyplinarnego, ma negatywny wpływ na powinność pracodawcy w zakresie zapewnienia właściwych warunków pełnienia służby przez członków tej grupy zawodowej”.

Zmiany dotyczą uszczegółowienia charakteru i zakresu odpowiedzialności kuratora (tu nie tylko kwestia posłużenia się pojęciem „oczywistego i rażącego naruszenia”, ale podkreślenie, iż dotyczyć ono może: obowiązków kuratora lub zasad etyki zawodowej (regulacja zawarta w 52 ustawy i jednocześnie dodanie nowych postanowień art. 52a – 52 e).

W pierwszej bowiem instancji w sprawach dyscyplinarnych orzekać ma sąd dyscyplinarny w sądzie okręgowym, w składzie 3-osobowym, natomiast w drugiej instancji orzeka sąd okręgowy w składzie 3 sędziów. Od orzeczenia sądu drugiej instancji przysługuje kasacja (por. art. 54 -58 ustawy).

Oznacza to, że sąd dyscyplinarny pierwszej instancji jest sądem kuratorskim, w tym sensie, iż jego członkami mogą być wszyscy kuratorzy zawodowi pełniący służbę w danym okręgu, z wyjątkiem kuratora okręgowego, jego zastępcy, kuratora delegowanego do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości, kuratora delegowanego do nadzoru nad czynnościami realizowanymi w ramach aplikacji kuratorskiej przez Uczelnię, kuratora delegowanego z sądu rejonowego do sądu okręgowego oraz rzecznika dyscyplinarnego. Procedura postępowania została również szczegółowo wskazana (art. 61; 61 a – 61e; 62 – 64; 66 – 67; 70).

Od wydanego w pierwszej instancji orzeczenia sądu dyscyplinarnego oraz postanowienia i zarządzenia zamykających drogę do wydania orzeczenia, przysługuje stronom odwołanie.

OŚRODEK BADAŃ, STUDIÓW I LEGISLACJI KRAJOWEJ RADY RADCÓW PRAWNYCH

KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH | ul. Powązkowska 15, 01-797 Warszawa | tel.: 22 300 86 40 | kirp@kirp.pl | NIP 5261043011

Odwołanie wnosi się do sądu okręgowego, właściwego dla obszaru, w którym obwiniony pełni służbę, za pośrednictwem sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji. Termin do wniesienia odwołania wynosi 30 dni i biegnie dla każdego uprawnionego od dnia doręczenia orzeczenia lub zarządzenia. Odwołanie powinno być rozpoznane w terminie 3 miesięcy od dnia wpłynięcia do sądu okręgowego. Sąd okręgowy rozpoznaje sprawę dyscyplinarną na rozprawie na podstawie dowodów znajdujących się w aktach sprawy, chyba że uzna, iż niezbędne dla prawidłowego rozpoznania sprawy jest bezpośrednie przeprowadzenie dowodów z wyjaśnień obwinionego, zeznań świadków, opinii biegłych lub innych istotnych dowodów. Orzeczenie, wraz z uzasadnieniem, wydane przez sąd okręgowy, doręcza się stronom, prezesowi sądu okręgowego, a w przypadku, o którym mowa w art. 64 ust. 3, także prezesowi sądu rejonowego. W postępowaniu przed sądem okręgowym stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu przed sądem dyscyplinarnym pierwszej instancji. Od orzeczenia sądu okręgowego przysługuje kasacja (por. art. 63). Jednocześnie warto zaznaczyć, że Sąd okręgowy rozpoznaje sprawę dyscyplinarną na rozprawie na podstawie dowodów znajdujących się w aktach sprawy, chyba że uzna, iż niezbędne dla prawidłowego rozpoznania sprawy jest bezpośrednie przeprowadzenie dowodów z wyjaśnień obwinionego, zeznań świadków, opinii biegłych lub innych istotnych dowodów (art. 63 ust. 4) - por uwagi zawarte w uzasadnieniu projektu <https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2478> (s. 59 – 64).

W uzasadnieniu podkreśla się jednocześnie rolę samorządu zawodowego kuratorów zawodowych. Wskazując na wykonywanie przez kuratorów zawodu zaufania publicznego, wyraźnie projektodawca zaznacza, iż „bardzo istotnym elementem takiego ich usytuowania jest działalność samorządu zawodowego. Szczególnie ważne jest, aby samorządność była właściwie postrzegana i realizowana nie tylko przez kuratorów zawodowych, ale także przez kandydatów do tego zawodu. Aplikanci kuratorscy przechodzą kształcenie zawodowe i naturalne wydaje się, że w ramach takiego kształcenia powinni mieć możliwość zaobserwowania w praktyce działalności samorządu zawodowego. Najbardziej sprzyjającą temu okazją są obrady okręgowego zgromadzenia kuratorów. Potrzeba obligatoryjnego udziału aplikantów kuratorskich w obradach okręgowego zgromadzenia kuratorów, bez prawa głosu, wydaje się uzasadniona” - <https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2478>.

Mając powyższe na uwadze warto zwrócić szczególną uwagę na dwie kwestie.

Pierwsza dotyczy ukształtowanego modelu postępowania dyscyplinarnego, w ramach którego dochodzi do swoistego rodzaju graniczenia roli i znaczenia samorządu zawodowego oraz jego organów (np. w porównaniu do postępowania dyscyplinarnego komorników sądowych – zob. np. art. 202 i 222 oraz następne ustawy z 22 marca 2018 r., t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2224); przy jednoczesnej modyfikacji ustroju organów orzekających – por.: w szczególności rozwiązania dotyczące odpowiedzialności dyscyplinarnej referendarzy sądowych – art. 152 § 3-8 ustawy z 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2072), druga zaś oceny tego rodzaju rozwiązań z szerszej perspektywy konstytucyjnych gwarancji, o których mowa m.in. w art. 17 Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r. Zagadnienia te muszą być rozpatrywane w kontekście uwzględniającym wzmocnienie znaczenia i kompetencji organów nadzorczych, jak również tego, iż odpowiedzialność dyscyplinarna opierać się ma na przesłance „oczywistego i rażącego naruszenia” obowiązków kuratora sądowego lub zasad etyki zawodowej (co jest nowym rozwiązaniem w zakresie zdefiniowania przesłanek odpowiedzialności). Potencjalnie oznaczać to powinno również wzmocnienie roli i znaczenia przedstawicieli samorządu zawodowego, precyzujących przeciw normy deontologii zawodowej. W konsekwencji przyjętych rozwiązań mamy jednak do czynienia z osłabieniem kompetencji organów samorządowych, co również z perspektywy konstytucyjnej zasady współdziałania organów i instytucji (preambuła do Konstytucji RP) może budzić zastrzeżenia, choć projektodawca zdaje się uzasadniać tego rodzaju rozwiązanie koniecznością poprawy: „funkcjonowania i organizacji kuratorskiej służby sądowej, w tym efektywność w zakresie powoływania i odwoływania kuratora okręgowego”.

2. Model sądownictwa dyscyplinarnego

Postępowanie dyscyplinarne powinno zostać ukształtowane w taki sposób, aby zapewnić zbadanie, czy popełnienie określonego przewinienia dyscyplinarnego uniemożliwia konkretnej osobie dalsze funkcjonowanie (sprawowanie urzędu) w ramach samorządu zawodowego i co

OŚRODEK BADAŃ, STUDIÓW I LEGISLACJI KRAJOWEJ RADY RADCÓW PRAWNYCH

KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH | ul. Powązkowska 15, 01-797 Warszawa | tel.: 22 300 86 40 | kirp@kirp.pl | NIP 5261043011

oczywiste wykonywanie zawodu zaufania publicznego, czy też – mimo popełnienia przez nią deliktu dyscyplinarnego – może ona w dalszym ciągu zawód taki wykonywać, a ewentualne niewłaściwe jej zachowanie powinno być jedynie skorygowane w drodze wymierzenia stosownej i adekwatnej do przewinienia kary, właśnie w ramach odpowiedzialności dyscyplinarnej. Na temat relacji między odpowiedzialnością dyscyplinarną i karną - zob. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 22/00.

Jak wskazywał Trybunał Konstytucyjny „wyodrębnienie procedur odpowiedzialności dyscyplinarnej i nadanie im - najpierw - pozasądowego charakteru, znajdować może podstawę w specyfice poszczególnych grup zawodowych oraz ochronie ich autonomii i samorządności. (...) model odpowiedzialności dyscyplinarnej znajduje wyraźne potwierdzenie w normie o randze konstytucyjnej, a mianowicie w art. 17 konstytucji, który stanowi, że można tworzyć samorządy zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujące pieczę nad należyтым wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony. Realizacja tej normy konstytucyjnej następuje przez określenie w przepisach prawa odpowiedzialności dyscyplinarnej, która również tworzy funkcję ochronną i w ten sposób zapewnia członkom danej korporacji niezbędną swobodę i niezależność przy wykonywaniu zawodu. To pozwala na inne wyznaczenie zakresu kontroli sądowej, bo kontrolę tę należy postrzegać nie tylko w kontekście ochrony praw jednostki, ale też jako instrument nadzoru państwa nad samorządami zawodowymi, a tych uprawnień nie należy zakreślać zbyt szeroko” – Wyrok TK z 8 grudnia 1998 r., K 41/97. Specyfika postępowań dyscyplinarnych była przedmiotem wielu rozstrzygnięć Trybunału Konstytucyjnego – m.in. Wyroki: z 27 lutego 2001 r. K 22/00; z 11 września 2001 r., SK 17/00; z 4 marca 2008 r., SK 3/07; 11 grudnia 2008, K 33/07; 17 lutego 2009 r., SK 10/07; z 19 marca 2007 r., K 47/05; z 1 grudnia 2009 r., K 4/08; z 25 czerwca 2012 r., K 9/10; z 14 czerwca 2016 r., SK 18/14.

Trybunał potwierdzał wielokrotnie, że odrębność postępowania dyscyplinarnego pozwala na przyjęcie rozwiązania, w którym „postępowanie kontrolne (weryfikacyjne) ze swojej natury musi mieć charakter ograniczony, gdyż – rzecz jasna – kontrola nie polega na rozstrzygnięciu sprawy od podstaw (zob. Wyroki TK o sygn. K 41/97, SK 3/07, SK 38/02).

Warto jednak zwrócić uwagę na jeden istotny szczegół. Trybunał podkreślał, że: „Zważywszy rolę oraz konstytucyjne umocowanie samorządów zawodowych, ustawodawca

OŚRODEK BADAŃ, STUDIÓW I LEGISLACJI KRAJOWEJ RADY RADCÓW PRAWNYCH

KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH | ul. Powązkowska 15, 01-797 Warszawa | tel.: 22 300 86 40 | kirp@kirp.pl | NIP 5261043011

powierzył im ustalanie oraz egzekwowanie norm deontologicznych. Postępowanie dyscyplinarne prowadzone przez organy samorządów zawodów zaufania publicznego jest istotnym elementem wypełniania przez nie funkcji sprawowania pieczy nad należytych wykonywaniem tych zawodów, która znajduje wyraz w art. 17 ust. 1 Konstytucji (zob. np. wyroki pełnego składu TK z 18 października 2010 r., sygn. K 1/09, OTK ZU nr 8/A/2010, poz. 76 oraz z 30 listopada 2011 r., sygn. K 1/10, OTK ZU nr 9/A/2011, poz. 99). W konsekwencji za uzasadnione należy uznać wyznaczenie ograniczonego zakresu kontroli sądowej orzeczeń wydawanych w sprawach dyscyplinarnych członków samorządów prawniczych w sytuacji, gdy sprawy te podlegały wcześniej dwuinstancyjnemu i w istocie pełnemu rozpoznaniu przez kolejalne organy quasi-sądowe (...)” – Wyrok TK z 25 czerwca 2012 r., **K 9/10**.

Oczywiście, dwuinstancyjność funkcjonowania organów quasi-sądowych (także nieprawniczych – jak np. w odniesieniu do nauczycieli akademickich) nie jest standardem. Specyfika postępowań dyscyplinarnych często wiąże się z rozwiązaniami, które nie przybierają jednolitego i tożsamego charakteru. Mając jednak na względzie to, że: „(...) podstawą odpowiedzialności dyscyplinarnej jest popełnienie przewinienia dyscyplinarnego, którego istota jest odmienna od przestępstwa lub wykroczenia”, nawet „uniewinnienie w sprawie karnej nie uniemożliwia pociągnięcia funkcjonariusza do odpowiedzialności dyscyplinarnej, gdyż nie wyklucza ustalenia, że zachowanie danej osoby było przewinieniem dyscyplinarnym, bo naruszało np. zasady etyki zawodowej” – Wyrok TK z 14 czerwca 2016 r., SK 18/14. W konsekwencji rola i znaczenie samorządu zawodowego (w tym jego organów) w zakresie definiowania nie tylko standardów etycznych, ale także oceny ich respektowania muszą zostać odpowiednio przez prawodawcę uwzględnione. Warto też mieć na uwadze formułowane wątpliwości konstytucyjne dotyczące pominięć prawodawczych w kontekście treści art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (zob. szerzej: skarga konstytucyjna o nadanej sygnaturze SK 4/17, oczekująca już ponad 7 lat na rozstrzygnięcie przez Trybunał

Konstytucyjny

<https://ipo.trybunal.gov.pl/ipo/Sprawa?&pokaz=dokumenty&sygnatura=SK%204/16>

3. Rola organów samorządu zawodowego w sprawowaniu pieczy nad należyтым wykonywaniem zawodu zaufania publicznego

Jak stwierdził Trybunał Konstytucyjny „(...) Dopuszczając ustawowe tworzenie samorządów zawodowych, reprezentujących osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujących pieczę nad należyтым wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony (art. 17 ust. 1 Konstytucji RP) ustrojodawca stworzył (...) możliwość kształtowania takich instytucji, które mają łączyć dwie różne funkcje. Pierwsza funkcja to reprezentowanie na zewnątrz osób wykonujących tego rodzaju zawody, a więc reprezentowanie tych osób zarówno wobec obywateli i ich organizacji, jak i przed organami państwa. Druga funkcja sprowadza się do starań o zapewnienie należytego wykonywania tych zawodów, zawsze jednak podejmowanych w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony. (...) Do kompetencji takich należy m.in. decydowanie o prawie wykonywania określonego zawodu oraz prowadzenie rejestru osób aktualnie wykonujących ten zawód” - Wyrok TK z 22 maja 2001 r., K. 37/00.

Samorząd kuratorów sądowych (samorząd kuratorski) w pełni jest uprawniony do żądania poszanowania jego praw w zakresie należytej reprezentacji na forum publicznym osób wykonujących zawód kuratora sądowego i w zakresie sprawowania pieczy nad należyтым jego wykonywaniem w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony. Samorząd ten (w tym przez jego organy – art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy o kuratorach sądowych) w pełni uprawniony jest do tworzenia norm etycznych, które stają się fundamentem - na równi z regulacją ustawową - kształtowania wzorców prawidłowego (lub „nieprawidłowego”) zachowania się kuratora sądowego, a co za tym idzie konkretyzacji przesłanek jego odpowiedzialności dyscyplinarnej. Jak stwierdził przy tym Trybunał Konstytucyjny ze względu na charakter i zadania samorządu zawodowego pełni on z perspektywy art. 17 ust. 1 Konstytucji funkcje dwojakiego rodzaju: „Pierwsza funkcja to reprezentowanie na zewnątrz osób wykonujących tego rodzaju zawody, a więc reprezentowanie tych osób zarówno wobec obywateli i ich organizacji, jak i przed organami państwa. Druga funkcja sprowadza się do starań o zapewnienie należytego wykonywania tych zawodów,

OŚRODEK BADAŃ, STUDIÓW I LEGISLACJI KRAJOWEJ RADY RADCÓW PRAWNYCH

KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH | ul. Powązkowska 15, 01-797 Warszawa | tel.: 22 300 86 40 | kirp@kirp.pl | NIP 5261043011

zawsze jednak podejmowanych w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony. (...)”¹. W żadnym przypadku wzorce te nie mogą jednak stanowić naruszenia przepisów ustawy, w tym oczywiście Konstytucji RP – por. szerzej: M. Wróblewski, *Postępowania dyscyplinarne w wolnych zawodach prawniczych z perspektywy RPO*, [w:] *Postępowania dyscyplinarne w wolnych zawodach prawniczych. Model ustrojowy i praktyka*, red. A. Bodnar, P. Skubiszewski, Warszawa 2013, s. 15 -16.

Znaczenie art. 17 ust. 1 Konstytucji RP w zakresie „zasady sprawowania pieczy” zostało wyjaśnione m.in. w Wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 18 lutego 2004 r., P 21/02. Przepis ten, po pierwsze, precyzuje cel i granice sprawowanej „pieczy nad (...) wykonywaniem zawodów”. Cel ten to przestrzeganie właściwej jakości – w sensie merytorycznym i prawnym – czynności składających się na „wykonywanie zawodów”. Stan „docelowy” ustawodawca konstytucyjny określił zwrotem: „należyte wykonywanie zawodu”. Po wtóre, art. 17 ust. 1 Konstytucji wyznacza ramy i ukierunkowanie sprawowanej „pieczy”. Ramy te determinuje „interes publiczny”. Sprawowana piecza służyć winna – mocą postanowienia konstytucyjnego – ochronie tego interesu. Każde działanie samorządu zawodowego w zakresie „sprawowania pieczy” podlega zatem konstytucyjnie ukierunkowanej ocenie, dokonywanej z punktu widzenia interesu publicznego i nakierowania na jego ochronę.

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego, zakres „pieczy nad należyтым wykonywaniem zawodu zaufania publicznego” powinien być rozumiany szeroko. Może on obejmować w szczególności dokonywanie czynności związanych z władczym decydowaniem lub współdecydowaniem o dopuszczeniu do wykonywania zawodu, ustaleniem zasad etyki (deontologii) zawodowej, orzecznictwem dyscyplinarnym w sprawach odpowiedzialności za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godności zawodu bądź za naruszenie obowiązków zawodowych (zob. H. Izdebski, *Sprawowanie pieczy nad należyтым wykonywaniem zawodu przez samorzady zawodowe*, [w:] *Zawody zaufania publicznego a interes publiczny – korporacyjna reglamentacja versus wolność wykonywania zawodu*, red. S. Legat, M. Lipińska, Warszawa 2002, s. 35).

Jednocześnie, co ma w analizowanej sprawie fundamentalne znaczenie: „konstytucyjne zobowiązanie samorządów zawodowych, reprezentujących osoby wykonujące zawody zaufania

---

¹ Wyrok TK z 22 maja 2001 r., K. 37/00.

OŚRODEK BADAŃ, STUDIÓW I LEGISLACJI KRAJOWEJ RADY RADCÓW PRAWNYCH

KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH | ul. Powązkowska 15, 01-797 Warszawa | tel.: 22 300 86 40 | kirp@kirp.pl | NIP 5261043011

publicznego, do sprawowania pieczy nad należyтым wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony nie wyklucza możliwości przyznania organom państwowym kompetencji nadzorczych nad działalnością tego rodzaju samorządu. Należy bowiem odróżnić pieczę nad wykonywaniem zawodu przez członka samorządu od nadzoru nad sprawowaniem tej pieczy przez organy owego samorządu. O ile piecza nad wykonywaniem zawodu zaufania publicznego uregulowana jest na poziomie konstytucyjnym i zastrzeżona dla organów samorządu zawodowego, o tyle nadzór nad działalnością samorządu zawodowego zrzeszającego osoby wykonujące tego rodzaju zawód pozostawiono do regulacji ustawowej w granicach wyznaczonych przez treść art. 17 ust. 1 Konstytucji. Oznacza to, że nadzór nad działalnością samorządu zawodowego nie może polegać na przejęciu przez organ państwowy konstytucyjnie określonych zadań tego samorządu, tj. reprezentowania jego członków na zewnątrz oraz sprawowania pieczy nad wykonywaniem przez nich zawodu” - Wyrok TK z 1 grudnia 2009 r., K 4/08.

Organy samorządu zawodowego muszą mieć zagwarantowany rzeczywisty a nie jedynie pozorny wpływ na kształtowanie zasad odpowiedzialności dyscyplinarnej oraz na jej realizację w konkretnych przypadkach, co z kolei oznacza konieczność stworzenia systemu samorządowego postępowania dyscyplinarnego. Nie jest zatem konstytucyjnie dopuszczalne zlikwidowanie samorządowego systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej, co nie oznacza jednak, że nie podlega on kontroli ze strony organów państwa. W wyroku z 8 listopada 2006 r. K 30/06 Trybunał Konstytucyjny wyraźnie stwierdził, że ustawodawca, który „(...) tworzy samorząd reprezentantów zawodów publicznego zaufania (pojęcie zastane), jest ograniczony zarazem wymaganiem pozostawienia mu pieczy, o której mowa w art. 17 ust. 1 *in fine* konstytucji”, przy czym „(...) powierzenie samorządom zawodowym reprezentującym zawody zaufania publicznego »należytej pieczy« nad wykonywaniem tych zawodów wskazuje po pierwsze na fakt konstytucyjnego ograniczenia ustawodawcy »zwykłego« działającego za pomocą ustawy, po drugie na konieczność zachowania wymagania »należytości pieczy« w wypadku kształtowania przez ustawę kompetencji samorządu zawodowego. Ujęcie to wykazuje podobieństwo do konstrukcji proporcjonalnych wkroczeń ustawodawcy »zwykłego« w zakres kształtowania podmiotowych praw konstytucyjnych (art. 31 ust. 3 Konstytucji)”.

4. Analiza szczegółowa

4.1. Naruszenie standardów prawa do rzetelnego procesu sądowego

Zgodnie z treścią art. 63 w wersji uchwalonej przez Sejm:

„1. Od wydanego w pierwszej instancji orzeczenia sądu dyscyplinarnego oraz postanowienia i zarządzenia, zamykających drogę do wydania orzeczenia, przysługuje stronom odwołanie.

2. Odwołanie wnosi się do sądu okręgowego właściwego miejscowo dla obszaru, w którym obwiniony jest zatrudniony, za pośrednictwem sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji. Termin do wniesienia odwołania wynosi 30 dni i biegnie dla każdego uprawnionego od dnia doręczenia orzeczenia lub zarządzenia.

3. Odwołanie rozpoznaje się w terminie 3 miesięcy od dnia jego wpłynięcia do sądu okręgowego.

4. Sąd okręgowy rozpoznaje sprawę dyscyplinarną na rozprawie na podstawie dowodów znajdujących się w aktach sprawy, chyba że uzna, iż niezbędne dla prawidłowego rozpoznania sprawy jest bezpośrednio przeprowadzenie dowodów z wyjaśnień obwinionego, zeznań świadków, opinii biegłych lub innych istotnych dowodów.

Zauważmy, że w drugiej instancji sprawa dyscyplinarna kuratora sądowego ma trafić do właściwego sądu okręgowego, którego prezes jest też wnioskodawcą w zakresie wszczęcia przedmiotowego postępowania. Mamy tutaj do czynienia z kumulacją instytucjonalną i połączeniem funkcji organów nadzoru z tymi, które łączą się z postępowaniem dyscyplinarnym. Już w przeszłości Rzecznik Praw Obywatelskich (Wystąpienie RPO z 30 czerwca 2015 r., do Ministra Sprawiedliwości,

[https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Do MS ws. ograniczenia prawa komornikow do rzetelnego procesu sadowego w postepowaniach dyscyplinarnych.pdf](https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Do_MS_ws._ograniczenia_prawa_komornikow_do_rzetelnego_procesu_sadowego_w_postepowaniach_dyscyplinarnych.pdf),

wskazywał

na niedopuszczalność tego rodzaju rozwiązań. Za takie uznawał regulację, w której dochodzi do faktycznego powstania deficytu prawa do rzetelnego procesu sądowego w prowadzonych postępowaniach dyscyplinarnych. Ma ono miejsce w sytuacji, w której sądem właściwym do rozpoznania odwołania od rozstrzygnięcia wydanego w pierwszej instancji „jest sąd okręgowy nad którym zwierzchni nadzór administracyjny sprawuje jeden z wnioskodawców tego postępowania, czyli prezes sądu okręgowego. Rozwiązanie takie prowadzi bowiem do naruszenia prawa do bezstronnego i rzetelnego postępowania odwoławczego, a w konsekwencji jest sprzeczne ze standardem wynikającym z treści art. 45 Konstytucji, jak i art. 6 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz.U. z 1993 r., Nr 61, poz.284).

Jak zauważył to Rzecznik Praw Obywatelskich, jeśli „jeden z wnioskodawców postępowania dyscyplinarnego (de facto oskarżyciel), czyli prezes sądu okręgowego występuje w podwójnej roli”, to mamy do czynienia z naruszeniem standardu prawa do rzetelnego procesu sądowego. „Na to, że stosunek zwierzchnictwa administracyjnego nad sędzią rozpoznającym sprawę jest obiektywną okolicznością uniemożliwiającą jej bezstronne rozpoznanie wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 lutego 2003 r. o sygn. akt II KO 3/03”, jak i w postanowieniu Sądu Najwyższego z 14 czerwca 2013 r., IV KO 39/13 – zob.:

[https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Do MS ws. ograniczenia prawa komornikow do rzetelnego procesu sadowego w postepowaniach dyscyplinarnych.pdf](https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Do_MS_ws._ograniczenia_prawa_komornikow_do_rzetelnego_procesu_sadowego_w_postepowaniach_dyscyplinarnych.pdf)

Kwestia ta miała wpływ na ostateczne rozwiązania przyjęte w obowiązującej ustawie o komornikach sądowych – por. art. 252.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że w aktualnej wersji treść art. 63 ust. 2 w brzmieniu nadanym w ustawie z 27 października 2022 r., o zmianie ustawy o kuratorach sądowych narusza konstytucyjny i międzynarodowy standard prawa do rzetelnego procesu sądowego i nie może podlegać akceptacji.

Podnieść należy również istnienie pominięcia prawodawczego w zakresie przeniesienia do regulacji krajowej standardu ETPCz wynikającego z treści art. 6 ust. 1 Konwencji, w odniesieniu do postępowania, które w ramach prawa krajowego wchodzi w zakres „prawa publicznego”, a których wynik rozstrzyga o prawach i obowiązkach o charakterze prywatnym - *Wytyczne w zakresie stosowania artykułu 6. Prawo do rzetelnego procesu sądowego (aspekty cywilne)*, https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_POL.pdf. Dotyczy to dyskrecjonalnej kompetencji Ministra Sprawiedliwości określonej w art. 36 ust. 5, w wersji przyjętej w ustawie z 27 października 2022 r. W tym bowiem przypadku – w odróżnieniu do drogi związanej z postępowaniem dyscyplinarnym – mamy do czynienia z brakiem zachowania należytego standardu ochrony sądowej.

4.2. Kwestia proporcjonalności wprowadzonych rozwiązań z perspektywy konstytucyjnej zasady współdziałania i poszanowania ochrony praw samorządu zawodowego (preambuła i art. 17 Konstytucji RP)

Jak wskazywano już wcześniej, Trybunał Konstytucyjny podkreślał konieczność zachowania przez ustawodawcę takich rozwiązań ustawowych, które w kontekście dyspozycji art. 17 Konstytucji RP uwzględniają odpowiednio kompetencje samorządu zawodowego. Jak podnosił Trybunał w tym przedmiotowym zakresie przyjmowane regulacje wykazują podobieństwo „do konstrukcji proporcjonalnych wkroczeń ustawodawcy »zwykłego« w zakres kształtowania podmiotowych praw konstytucyjnych (art. 31 ust. 3 konstytucji)” – Wyrok TK z 8 listopada 2006 r. K 30/06.

Zauważmy, że w treści art. 17 Konstytucji RP, ustrojodawca posłużył się sformułowaniem „zawody zaufania publicznego” nie dookreślając, co należy przez nie rozumieć. Jak zauważa Trybunał Konstytucyjny, na zaufanie publiczne składa się wiele czynników, wśród których szczególne znaczenie ma przekonanie o zachowaniu przez wykonującego ten zawód dobrej woli, właściwej motywacji, należytej staranności zawodowej oraz wiary w przestrzeganie wartości istotnych dla profilu danego zawodu.

Sprawowanie pieczy stanowi więc ważny przymiot zawodu zaufania publicznego, bowiem zapewnienie ochrony „wartości (dóbr) o zasadniczym i (najczęściej) osobistym znaczeniu dla osób korzystających z usług w sferze zawodów zaufania publicznego”, wiąże się

OŚRODEK BADAŃ, STUDIÓW I LEGISLACJI KRAJOWEJ RADY RADCÓW PRAWNYCH

KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH | ul. Powązkowska 15, 01-797 Warszawa | tel.: 22 300 86 40 | kirp@kirp.pl | NIP 5261043011

z wymogiem „profesjonalnego przygotowania, doświadczenia, dyskrecji oraz taktu i kultury osobistej” - Wyrok TK z 18 lutego 2004 r., P 21/02.

Przepisy ustawy uchwalonej przez Sejm 27 października 2022 r. *de facto* ograniczają dotychczasowe kompetencje okręgowego zgromadzenia kuratorów sądowych w zakresie powoływania kuratora okręgowego oraz rzecznika dyscyplinarnego (zastępcy).

Z perspektywy modelu postępowania dyscyplinarnego kwestia braku współdziałania w zakresie powołania rzecznika dyscyplinarnego budzi daleko idące wątpliwości. Zgodnie z treścią art. 58 ust. 2 w brzmieniu przyjętym w ustawie z 27 października 2022 r. 2. *Rzecznika dyscyplinarnego i zastępcę rzecznika dyscyplinarnego powołuje na 4-letnią kadencję prezes sądu okręgowego spośród kuratorów zawodowych pełniących służbę w danym okręgu.* Natomiast zgodnie z treścią jego ust. 4: *Ilekroć w przepisach niniejszej ustawy jest mowa o rzeczniku dyscyplinarnym należy przez to rozumieć również zastępcę rzecznika dyscyplinarnego.*

Aktualnie jeszcze obowiązujący przepis art. 58 ust. 2 ustawy o kuratorach sądowych stanowi natomiast: *Rzecznika dyscyplinarnego wybiera okręgowe zgromadzenie kuratorów spośród swoich członków. Kadencja rzecznika dyscyplinarnego trwa 6 lat.*

Zmiana, która ma nastąpić jest więc istotna i *de facto* prowadzi do zupełnego wyłączenia udziału organu samorządu zawodowego (nawet w zakresie jedynie rekomendacji kandydatur lub ich opiniowania) w kształtowaniu obsady na stanowisku rzecznika dyscyplinarnego (zastępcy).

Również kwestia wyboru kuratora okręgowego staje się systemowo oderwania od uwzględnienia roli i znaczenia samorządu zawodowego w demokratycznym państwie prawa.

Zgodnie z treścią art. 36 w brzmieniu uchwalonym przez Sejm 27 października 2022 r.:

1. *Kuratora okręgowego powołuje Minister Sprawiedliwości spośród kuratorów zawodowych zatrudnionych w danym okręgu sądowym albo mając na względzie dobro kuratorskiej służby sądowej – spośród kuratorów zawodowych zatrudnionych poza tym okręgiem.*
2. *Okręgowe zgromadzenie kuratorów oraz prezes sądu okręgowego mogą przedstawić Ministrowi Sprawiedliwości, niezależnie od siebie, nie więcej niż po 3 kandydatów na stanowisko kuratora*

OŚRODEK BADAŃ, STUDIÓW I LEGISLACJI KRAJOWEJ RADY RADCÓW PRAWNYCH

KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH | ul. Powązkowska 15, 01-797 Warszawa | tel.: 22 300 86 40 | kirp@kirp.pl | NIP 5261043011

okręgowego spośród kuratorów zawodowych zatrudnionych w danym okręgu sądowym, spełniających warunki, o których mowa w ust. 4, w terminie 14 dni od dnia zwolnienia tego stanowiska. (...)

7. Minister Sprawiedliwości przed powołaniem, odwołaniem albo zawieszeniem kuratora okręgowego w pełnieniu obowiązków służbowych może zasięgnąć opinii okręgowego zgromadzenia kuratorów.

W praktyce Minister Sprawiedliwości może powołać na stanowisko kuratora okręgowego kuratora, który nie uzyskał pozytywnej rekomendacji właściwego okręgowego zgromadzenia kuratorów. Stosując kryterium „dobra kuratorskiej służby sądowej” wprowadzona zostaje też konstrukcja „kuratora delegowanego”, czyli powołanego spoza konkretnego okręgu (zatrudnionego w innym okręgu).

Istotne w tym zakresie jest uwzględnienie tego, iż kurator okręgowy nie może być jedynie identyfikowany z organem administracyjnym i nadzorczym, nie budzi bowiem wątpliwości, że reprezentuje on też kuratorów sądowych. Ograniczenie uprawnień samorządu zawodowego choćby do kompetencji opiniowania kandydatów na kuratora okręgowego, których wcześniej nie rekomendowali deprecjonuje istotę funkcjonowania podmiotu, o którym mowa w art. 17 Konstytucji RP (kurator okręgowy jako przewodniczący okręgowego zgromadzenia kuratorów). Chodzi tu przecież właśnie o zapewnienie, zgodnie z konstytucyjną zasadą współdziałania, poszanowania podmiotowości samorządu zawodowego z jednoczesnym zapewnieniem władztwa Ministrowi Sprawiedliwości. Dyskrecjonalność kompetencji, o której mowa w art. 36 ust. 7 prowadzi natomiast do zdefiniowania jedynie pozornego mechanizmu współdziałania.

Przyjęte rozwiązanie prowadzi do wniosku, zgodnie z którym kurator okręgowy ma stać się wyłącznie swoistego rodzaju „przedłużeniem” organu władzy wykonawczej. Utraciliby więc charakter organu zespalającego strukturę administracyjną i samorząd zawodowy i w konsekwencji zapewniającego odpowiednie współdziałanie organu władzy wykonawczej z samorządem.

Z treścią konstytucyjnej zasady podziału władz i zasady współdziałania (Preambuła do Konstytucji RP – zob. szerzej: W. Brzozowski, *Współdziałanie władz publicznych*, Państwo i Prawo, 2010, z. 2 i wskazana tam literatura oraz orzecznictwo), wynika obowiązek (nakaz)

OŚRODEK BADAŃ, STUDIÓW I LEGISLACJI KRAJOWEJ RADY RADCÓW PRAWNYCH

KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH | ul. Powązkowska 15, 01-797 Warszawa | tel.: 22 300 86 40 | kirp@kirp.pl | NIP 5261043011

kooperacji między organami władz (ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej), a jeszcze szerzej konstytucyjnie zdefiniowanych instytucji, którego istota sprowadza się do zagwarantowania aktywności każdej ze stron takiego współdziałania. Jak podkreśla się w orzecznictwie „Preambuła do Konstytucji zobowiązuje władze Rzeczypospolitej do współdziałania. Formuła ta zobowiązuje do wzajemnego poszanowania zakresu zadań konstytucyjnych organów państwa, ich kompetencji, nadto – do poszanowania godności urzędów i ich piastunów, wzajemnej lojalności, działania w dobrej wierze, informowania się o inicjatywach, gotowości do współdziałania i uzgodnień, ich dotrzymywania i rzetelnego wykonywania. Zbieżność celów jako wyraz idei współdziałania jest konsekwencją fundamentalnej zasady ustrojowej, wyrażonej w art. 1 Konstytucji, że „Rzeczpospolita Polska jest dobrem wspólnym wszystkich obywateli”. Na konstytucyjne organy państwa nałożony został obowiązek takich działań, by realizować dyrektywę ustrojową zawartą w art. 1 Konstytucji” - Postanowienie TK z 20 maja 2009 r., Kpt 2/08.

Nie budzi wątpliwości, że podstawowym zadaniem ustawodawcy jest takie działanie, które prowadzi do wykreowania spójnie i racjonalnie działającego systemu rozwiązań ustrojowo-prawnych. W tym celu przede wszystkim konieczne jest wzięcie pod uwagę dwóch założeń fundamentalnych, którymi prawodawca powinien się kierować:

- postanowienia przez niego przyjmowane muszą być zgodne z treścią Konstytucji RP;
- stworzenie funkcjonalnego i efektywnie działającego aparatu publicznoprawnego, którego organy i instytucje wyposażone są w instrumenty umożliwiające jak najpełniejszą, a co za tym idzie jak najsprawniejszą i efektywną realizację nałożonych na nie zadań.

Zapewnienie współdziałania, jak również poszanowania zasady rzetelności i sprawności działania instytucji publicznych należy do „wartości mających rangę konstytucyjną”. Jak wielokrotnie podkreślał to Trybunał Konstytucyjny - zob. Wyroki TK: z 7 stycznia 2004 r., K 14/03; z 18 lutego 2004 r., K 12/03; z 7 listopada 2005 r., P 20/04; z 22 września 2006 r., U 4/06; z 15 stycznia 2009 r., K 45/07; z 12 marca 2007 r., K 54/05; „wynika to jasno z tekstu wstępu do Konstytucji (tzw. preambuły), w którym jako dwa główne cele ustanowienia Konstytucji wymieniono: zagwarantowanie praw obywatelskich oraz zapewnienie rzetelności i sprawności działania instytucji publicznych” - Wyrok TK z 16 grudnia 2009 r., Kp 5/08.

Mając na względzie przyjęte w ustawie uchwalonej przez Sejm konkretne rozwiązania trzeba stwierdzić, że skutkiem ich obowiązywania będzie brak poszanowania minimalnego standardu (mechanizmu) zapewniającego samorządowi zawodowemu gwarancje realizacji rzeczywistych (a nie jedynie hipotetycznych) uprawnień wynikających z konstytucyjnej zasady współdziałania. Akceptacja tych rozwiązań prowadzi więc do naruszenia wynikającej z treści Preambuły do Konstytucji RP zasady współdziałania władz oraz zaprzecza konstytucyjnej gwarancji definiującej rolę organów samorządu zawodowego w sprawowaniu pieczy nad należyтым wykonywaniem zawodu zaufania publicznego, tj. art. 17 Konstytucji RP.

5. Konkluzje

Mając na względzie powyższe, należy podnieść, że:

- w wersji nadanej przez ustawę z 27 października 2022 r. treść art. 63 ust. 2 ustawy o kuratorach sądowych narusza konstytucyjny i międzynarodowy standard prawa do rzetelnego procesu sądowego (art. 45 Konstytucji RP i 6 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw człowieka i Podstawowych Wolności) i nie może podlegać akceptacji;

- przyjęte przez Sejm w ustawie z 27 października rozwiązania definiujące treść art. 36 i 58 ust. 2 i 4 ustawy o kuratorach sądowych prowadzą do zaprzeczenia istoty poszanowania choćby minimalnego standardu (mechanizmu) wynikającego z treści konstytucyjnej zasady współdziałania i jednocześnie ochrony przyznanej samorządom zawodowym zawodów zaufania publicznego w rozumieniu art. 17 Konstytucji RP.

Opracował Prof. dr hab. Mariusz Jabłoński